

Gavhelo Ja Matshilisao	Ndivho	Ndi nnyi ane a nga ita khumbelo?	Tshelede ya gavhelo	Ndingo ya masheleni (tshelede ine ya dzhena yo fhelela na ndaka ine ya nga tenda u vha gavhelo)
Gavhelo Ja u Unḁa Nwana	Thikhedzo ya masheleni kha vhalondoti vha vhana vha shayaho.	Vhabebi kana vhalondoti vha vhuthogwa vha vhana vho bebiwaho nga dzi kana murahu ha dzi 31 Nyendavhusiku 1994 (vha re na miṁwaga ya 18 kana nga fhasi). Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R 410	Muholo: Muthihi = R3 700 pm or R45 600 pa O Malwaho = 7 600 pm or R91 000 pa A huna ndingo ya ndaka.
Gavhelo Ja Nwana ane a khou tou Thogomelwa	Thikhedzo ya masheleni kha vhalondoti vha vhana khou tou thogomelwa (ni tea u vha na ndaela ya khothe)	Vhabebi vhane vha khou thogomela vhana vhare nga fhasi ha 18 (kana u swikela kha 21 sa ndaela ya mushumela vhapo) Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R 960	A huna ndingo ya ndaka.
Gavhelo Ja Vhaditikaho nga u Londotwa	Thikhedzo ya masheleni kha vhalondoti vhane vha khou netshedza vha khou londa vhana lwa tshoṱhe na vhuwadze ha muhumbulo na vholefali muvhilini (vha tea u toliwa mutakalo).	Mubebi kana mulondoti kana mubebi a thogomelaho vhana vha miṁwaha ibvaho kha 1 u swikela kha 18 (hu si zwitshetshe). Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R1 700	Muholo: Muthihi = R16 000 pm or R192 000 pa O Malwaho = R32 000 pm or R384 000 pa A huna ndingo ya ndaka
Gavhelo Ja Vhuholefali	Thikhedzo ya muholo kha vhatu vhahulwane vhane vha sa kone u shuma nga mulandu wa vuholefali muhumbuloni kana muvhilini.	Vhatu vhahulwane vha re na miṁwaha ya 18 kana u fhira Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R1 700	Muholo: Muthihi = R6 150 pm or R73 800 O Malwaho = R12 300 pm or R147 600 pa Ndaka: Muthihi = R1056 000 kana O Malwaho = R2 112 000
Gavhelo Ja Vhaaluwa	Thikhedzo ya masheleni kha vhanna na vhafumakadzi vhahulwane.	Miṁwaha ya 60 na u fhira. Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R1 700 (+ R20 arali vha tshi fhira 75)	Muholo: Muthihi = R6 150 pm or R73 800 O Malwaho = R12 300 pm or R147 600 pa Ndaka: Muthihi = R1056 000 kana O Malwaho = R2 112 000
Gavhelo-nga-Thusedzo	Thikhedzo ya masheleni kha vhatu (vhane vha vho hola Mundende wa Vhaaluwa, wa Vhahali vha Nndwani kana Mundende wa Vholefali) vha khou toḁa thogomelo ya tshifhinga tshoṱhe kha muṁwe muthu.	Vhatu vhahulwane vha re na miṁwaha ya 18 kana u fhira Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R410	A huna ndingo ya masheleni yo itwaho.
Gavhelo Ja Vhahali vha Nndwani	Thikhedzo ya masheleni kha kha vhanna na vhafumakadzi vhahulwane vho lwaho nndwani ya u thoma na ya vhuvhili ya Korea.	Miṁwaha ya 60 na u fhira. Vhadzulapo vha SA + tshidzulapo tsha tshoṱhe + tshavhi.	R1 700 + 20	Muholo: Muthihi = R6 150 pm or R73 800 O Malwaho = R12 300 pm or R147 600 pa Ndaka: Muthihi = R1056 000 kana O Malwaho = R2 112 000

“Muñwe na muñwe u na pfanelo dza u swikelela thikhedzo ya tsiredzo, zwi tshi katela, musa a sa koni u ñiunḁa na vha unḁiwaho ngae, thikhedzo ya matshilisano ya vhukuma. Muvhuso u tea u dzhia maga a mulayo na mañwe-vho o teaho, kha tshomedzo dzawo dzire hone, u itela u ḁisa mveledziso ya pfanelo idzi dzoṭhe.”

- **Sekisheni 27 ya Mulayotewa wa Afurika Tshipembe.**

“Muñwe na muñwe u na pfanelo dza makando a vhulanguli are mulayoni, a pfalaho nahone a tshimbidzwaho nga nḁila kwae... nahone muñwe na muñwe ane pfanelo dzawe dzo kwamea zwi si zwavhuḁi nga nyito ya vhulanguli u na pfanelo dza u fhiwa ndivho dzo tou ñwaliwaho.”

- **Sekisheni 33 ya Mulayotewa wa Afurika Tshipembe.**

ṬHODĒA DZA MULAYO: Nahone ndingedzo dzoṭhe dzo itiwa uri vhuṭanzi vhuñwe na vhuñwe vhu ganḁiswaho afho ndi ha vhukuma, Black Sash a i dzhii vhuḁifhinduleli kha ndozwo kana tshinyadzo ine ya nga vha hone nga mulandu wa u ḁitika kana u shumisa vhuṭanzi vhuno. Zwire ngomu afho a zwi na tsivhudzo ya mulayo. Heḁi siatari ḁa mbuno ḁo fhedzisela u khwiniswa nga **Tshimedzi 2018.**

Arali ni na mbudziso nga ha magavhelo, rwelani luṭingo kha SASSA kha luṭingo lu sa badelwi lwa thikhidzo kha :

0800 601 011

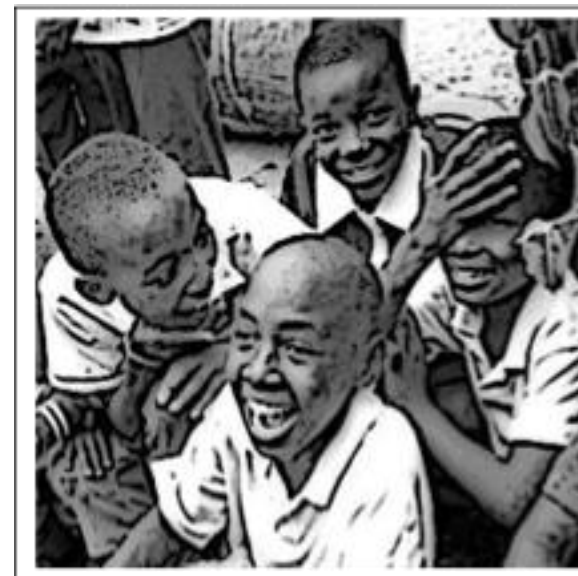
Kwamani **LUṬINGO LWA THIKHEDZO Iwa Black Sash Iwa Mahala** Iwa thikhedzo na tsivhudzo ya paralegal

072-66 33 739
help@blacksash.org.za

YOU AND YOUR RIGHTS

Gavhelo ḁa
Matshilisano
2017/2018

BLACKSASH
MAKING HUMAN RIGHTS REAL